

„Nyilvánosan elérhető helyi és/vagy országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások lakossági felhasználók számára” és „Nyilvánosan elérhető helyi és/vagy országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások nem lakossági felhasználók számára” kiskereskedelmi piacokról a 2. piacelemzési körben hozott határozat rövid összefoglalása

A határozat száma: DH-2073-14/2007. (2007.04.25.)

I. A vizsgált piac megnevezése, a piac meghatározása

A piacmeghatározás során a Nemzeti Hírközlési Hatóság Tanácsa (a továbbiakban: **Tanács**) az Európai Bizottság 2003/311/EC sz. 2003. február 11-én megjelent Ajánlása (a továbbiakban: **Ajánlás**) Mellékletében 3. és 5. számmal jelölt, a címben szereplő piacokat elemezte. A piacmeghatározás során a Tanács meghatározta a szolgáltatások pontos tartalmát, a piac megnevezését és a jogszabályokban meghatározott fogalmakat alapul véve.

A Tanács megállapította, hogy a vizsgált piacon a bejelentett szolgáltatás alapvető jellemzői az alábbiak:

- a) A szolgáltatást lakossági illetve nem lakossági előfizetők részére nyújtják,
- b) a szolgáltatás helyhez kötött előfizetői hozzáférési pontról érhető el,
- c) a hívások típusa a számozási terv szerint lehet:
 - az egy számozási körzeten belüli hívás, beleértve a helyi és a helyközi I. (körzeti) hívásokat, az ANFT 1. sz. mellékletének 4.1.1. pontja szerinti tárcsázási eljárással;
 - a hívó fél számozási körzetétől eltérő számozási körzetbe, földrajzi számra irányuló hívás, Magyarországon belül, az ANFT 1. sz. mellékletének 4.1.2. pontja szerinti tárcsázási eljárással;
 - nem földrajzi számra (előfizetőhöz vagy szolgáltatáshoz vagy hálózathoz) irányuló hívás, Magyarországon belül, az ANFT 1. sz. mellékletének 4.1.2. vagy 4.1.4. pontja szerinti tárcsázási eljárással;
- d) a hívások révén az alábbi funkciók mindegyike megvalósítható:
 - a más belföldi helyhez kötött előfizetői hozzáférési pontok elérése,
 - mobil hálózat előfizetőinek elérése,
 - speciális szolgálatok elérése díjköteles hívással (pl. táviratközvetítő, tudakozó stb.),
 - kezelői segítséggel elérhető szolgálatok (pl. kézikézelésű távolsági hívás, tudakozás utáni kezelői/automatikus hívás),
 - behívásos (dial-up) Internet kapcsolat létesítése,
 - faxkapcsolat létesítése,
 - kapcsolat létesítése nem földrajzi számon elérhető előfizetőkkel vagy szolgáltatásokkal;
- e) a szolgáltatás igénybevétele felépített kapcsolatok után az előfizető az egyes kapcsolatok időtartamával arányos, a hívás jellegétől és általában napszaktól függő tarifa szerinti forgalmi díjat, esetenként a sikeres kapcsolatok darabszámával arányos kapcsolási díjat fizet,
- f) a díjfizetés jogszabály szerint részletezett számla alapján, vagy előre befizetett összegből történő levonás alapján (hívókártya, előrefizetett díjsomag) történik.

A Tanács megvizsgálta, hogy vannak-e olyan, a nemzeti sajátosságok által indokolt esetek, amelyek miatt az Ajánlásban meghatározott tárgyi piactól való eltérés válhat szükségessé. A Tanács nem tartotta indokoltnak az Ajánlástól való eltérést.

A Tanács külön kitérve a nyilvános telefonállomásról indított hívások besorolására, megállapította, hogy ezen hívásokat a lakossági piac részének tekinti. Ugyancsak megállapította a Tanács, hogy a behívókártyás szolgáltatással lebonyolított belföldi hívások, a közvetítő-választás útján indított hívások, valamint az Internet elérésére irányuló hívások a vizsgált piacok részét képezik.

A Tanács megállapította továbbá, hogy az Ajánlás mellékletében foglaltakkal megegyezően

- megalapozottnak tartja a lakossági és a nem lakossági piac megkülönböztetését,
- nem tartja indokoltnak a helyi és országos hívások piacainak szétválasztását,
- indokoltnak tartja a nemzetközi hívások elkülönítését (külön vizsgálatát), mind a lakossági, mind a nem lakossági piac vonatkozásában.

A kiskereskedelmi szinten lehetséges **keresleti helyettesítés** vizsgálata során a Tanács megvizsgálta, hogy elméletileg mely szolgáltatások jöhetnek szóba a korábban meghatározott bejelentett szolgáltatás helyettesítőjeként. Ebből kiindulva a Tanács a következő, a fogyasztók számára hozzáférhető helyettesítési lehetőségeket vizsgálta meg:

1. mobil rádiótelefon hálózaton,
2. bérelt vonallal,
3. Interneten nyújtott kétirányú beszédátvitel útján kezdeményezett belföldi hívások.

A Tanács megvizsgálta a helyi és/vagy országos, helyhez kötött telefonszolgáltatások helyettesíthetőségét **mobil rádiótelefon** szolgáltatásokkal. Vizsgálatának eredményeképpen megállapította, hogy a bejelentett szolgáltatás egyes funkcionális összetevői teljesíthetők mobil rádiótelefon hívások esetén is. A Tanács azonban eltéréseket talált a szolgáltatás egyéb, lényeges funkcionális összetevői és igénybevételi körülményei vonatkozásában. Ezért a Tanács a mobil rádiótelefon hívásokat összességében nem tekintette helyettesítő szolgáltatásnak.

A **bérelt vonalon** keresztül kezdeményezett, távoli telefonközponton keresztül felépülő hívásokkal kapcsolatosan megállapítható, hogy az jellegzetesen a vállalkozás érdekkörének elérésére létrehozott második választási irány a vállalkozás alközpontjaiban. A bérelt vonal használata egyébként nagyon drága a magas bérelt vonali díjak miatt, s a szélessávú kihasználás technikai okokból kizárt. Így a Tanács megállapította, hogy a bérelt vonal a helyhez kötött telefonról végezhető lakossági, illetve nem lakossági belföldi hívásnak nem helyettesítője.

A számítógép-számítógép közötti, **az Internet hálózaton megvalósított** kommunikáció esetében a hívottat csak akkor lehet elérni, ha annak Internet címe ismert, számítógépe be van kapcsolva, és bejelentkezett az Interneten, ezek hiányában a hívó nem tudja jelezni (pl. csengetéssel) beszélgetési igényét. Az Interneten keresztül kétirányú beszédkommunikációt lehetővé tévő számítógépen való szoftver alkalmazások (Skype, NeoPhoneX, Klip) nem adnak lehetőséget minden szolgáltatás igénybevételére (pl. segélyhívás), mivel az Internet hívások nomadikus jellege nem teszi lehetővé a hívó helyének azonosítását. Ennek alapján a Tanács megállapította, hogy az Internet szélessávú hozzáférési szolgáltatása a vizsgált időszakban nem tekinthető helyettesítő szolgáltatásnak.

A **kínálati helyettesítés** vizsgálata során a Tanács megvizsgálta a szóba jöhető vállalkozásokat, melyeknek meglévő hálózatuk alapvetően alkalmas e szolgáltatások nyújtására. Megállapította, hogy három ilyen lehetséges vállalkozás típus létezik, mely részben alkalmas infrastruktúrával rendelkezik:

1. nem nyilvános (magánhálózattal rendelkező) helyhez kötött telefon tevékenységet végző vállalkozások,

2. áramszolgáltató vállalatok
3. olyan vezetékes/kábeles műsorelosztó szolgáltatók, melyek kétirányú csillagpontos hálózattal rendelkeznek, de telefon szolgáltatást még nem nyújtanak.

A Tanács megállapította, hogy a piacralépés a meglévő korszerű infrastruktúrán túlmenően jelentős beruházásokat igényel. Emellett a vezetékes telefon hálózatépítés igen költséges vállalkozás, így a Tanács megállapította, hogy kínálati oldalról helyettesítő hatás nincs.

A Tanács a piac **földrajzi kiterjedését** a homogén versenyfeltételek megléte alapján határozza meg. A legfontosabb vizsgálandó tényezők ennek során a következők voltak:

- Helyi hálózattal való lefedettség,
- Jelentős előfizetői bázis megléte,
- A szolgáltatás bejelentése, valamint a lekötött és/vagy kijelölt számmezők az egyes számozási körzetekben,
- Egyetemes szolgáltatási terület kiterjedése.

A vizsgálat eredménye alapján a Tanács megállapította, hogy a számozási körzetek egyenkénti megvizsgálásával és fokról fokra haladó csoportosításával 5 db olyan földrajzi piac határozható meg, amelyek egymástól a nyújtott és igénybevett szolgáltatásokat tekintve nem, csak földrajzi területükben különböznek, és együttesen lefedik Magyarország egész területét. Ezek a Magyar Telekom, az Emitel, a Hungarotel, az Invitel és a Monor Telefon által ellátott számozási területek.

II. Érintett piac vizsgálata

Az Ajánlás Mellékletében felsorolt piacok ex ante szabályozási szempontból való érintettségét a Bizottság három feltétel vizsgálatával állapította meg. Ezek a következők:

1. Magas és nem átmeneti belépési korlátok létezése a piacon
2. Hatékony versenyhez való közeledés
3. A versenyjog (ex post) alkalmazásának elégtelensége

A Tanács megállapította, hogy a vezetékes piacokra történő belépés tekintetében adminisztratív és jogi korlátok lényegében nincsenek. A strukturális korlátokat illetően új hálózat létesítése jelentős beruházással, és így az elsüllyedt költség veszélyével jár.

A Tanács megállapította, hogy a meghatározott piacokon a verseny a vizsgálati időtávon belül nem közeledik a hatékony versenyhez, valamint, hogy egyedül a versenyjog nem elegendő az adott hírközlési piacok szabályozásához.

Fentiek alapján szükséges a piacelemzés elvégzése és szükség esetén JPE szolgáltatók kijelölése.

III. Piacelemzés, JPE szolgáltatók azonosítása

A Bizottság Tájékoztatójában (Guidelines) az erőfölény megállapítására alkalmazott kritériumokat a Tanács egyenként megvizsgálta, és ezek közül a következő kritériumok vizsgálatát tekintette kiemelkedően jelentősnek a döntés meghozatala során:

- piaci részesedés;
- a nehezen megkettőzhető infrastruktúra feletti ellenőrzés;
- választékgazdaságosság;
- vertikális integráció.

A Tanács megállapította, hogy az öt volt koncessziós szolgáltató több évre visszamenően 90-100% közötti piaci részesedéssel rendelkezik a saját hálózata által meghatározott piacokon. Az érintett piacokon a nehezen megkettőzhető infrastruktúra fölötti ellenőrzést ugyanazok a szolgáltatók gyakorolják, amelyek egyébként is döntő piaci részesedéssel bírnak. A vertikális integráció a vizsgált piacok esetében fennáll.

A piaci részesedés és a többi kritérium együttes vizsgálata alapján a Tanács megállapította, hogy az érintett piacokon a verseny nem eléggé hatékony és a következő vállalkozások jelentős piaci erővel rendelkeznek a vizsgált piacokon:

Magyar Telekom Nyrt.
Invitel Távközlési Szolgáltató Zrt.
Hungerotel Távközlési Zrt.
Emitel Távközlési Zrt.
Monor Telefon Társaság Távközlési Szolgáltató Kft.

IV. Kötelezettségek kirovása

Tekintettel arra, hogy a vizsgált érintett piacon az említett JPE-vel rendelkező szolgáltatók piaci ereje várhatóan tartós marad, az ex ante szabályozásnak azt kell biztosítania, hogy a JPE-vel rendelkező szolgáltatók sem árazási eszközökkel, sem nem-árazási diszkriminatív módszerek alkalmazásával ne élhessenek vissza gazdasági erőfölényükkel.

A Tanács a piacelemzés lefolytatását követően megállapította, hogy a helyi és/vagy országos hívások érintett piacain a verseny még nem kellően hatékony. Tekintettel azonban a közvetítőválasztásos hívások számának dinamikus növekedésére (mely egyben a piacra lépők bővülését jelenti), a Tanács elegendőnek tartotta a közvetítőválasztás kötelezettségének fenntartását, s nem tartotta szükségesnek egyéb kiskereskedelmi kötelezettség kirovását.

V. A nemzeti konzultáció során beérkezett GVH és szolgáltatói észrevételek

1. A Gazdasági Versenyhivatal fontosabb észrevételei

A GVH észrevételeiben javasolta a piacelemzési határozat adatainak frissítését, mind a határozat megalapozottabbá tétele, mind a fix-mobil helyettesítés vizsgálatának pontosítása érdekében, valamint felhívta a figyelmet a KTV szolgáltatók piacra való belépésének fontosságára, illetőleg az indokolatlan árukapcsolás jelenségének kezelésére. A GVH fontosnak tartja továbbá azt, hogy a nagykereskedelmi kötelezettségekre vonatkozó megállapítások indokoltságát alátámasztó nagykereskedelmi piaci piacelemzések, határozat-tervezetek is legyenek ismertek a piaci szereplők számára, mert ez a megközelítés biztosíthatná átlátható módon, hogy kiskereskedelmi kötelezettség kiszabására csak a nagykereskedelmi kötelezettségek hatásának mérlegelését követően kerül sor. A Tanács a felvetésekre részletes válaszokat adott.

2. Szolgáltatók és társadalmi szervezetek fontosabb észrevételei

A határozat tervezetéhez az Invitel Zrt., a Magyar Telekom Nyrt. és a Tele2 Kft. adott észrevételeket. A főbb észrevételek a KTV szolgáltatók szerepének fontosságára, a fix-mobil helyettesítés hatására, a határozat megállapításait alátámasztó adatok frissességére, valamint további kiskereskedelmi kötelezettségek kirovásának megfontolására és egyéb, inkább formai, illetve technikai kérdésekre terjedtek ki. Ezeket a Tanács megválaszolta, illetve egy részüket a végleges határozatban figyelembe vette.

VI. Az Európai Bizottság észrevételei a notifikáció során

A Bejelentéssel kapcsolatban az Európai Bizottság kiegészítő információt kérő levelet írt, amelyben a 2006 végéig terjedő releváns piaci adatok és a piaci részesedések alakulását kérte.

A Bejelentéssel indult eljárás lezárásaként az Európai Bizottság levelében megjegyezte, hogy az első piacelemzés alapján 2005-ben kiszabott kötelezettségek ellenére a kiskereskedelmi híváspiacokon a verseny nem erősödött jelentősen. Ezért felhívja az NHH-t, hogy a megfelelő nagykereskedelmi piacok elemzése során fordítson figyelmet a kiskereskedelmi piaci versenyfeltételekre, és elemezze azt is, hogy a nagykereskedelmi szinten alkalmazott kötelezettségek mennyiben alkalmasak ezen problémák kezelésére is.

A Bizottság a határozatot notifikálta.

A Tanács 2007. április 25-én jóváhagyta a DH-2073-14/2007. számú, üzleti titokmentes határozatot.